

L'ALT EMPORDÀ

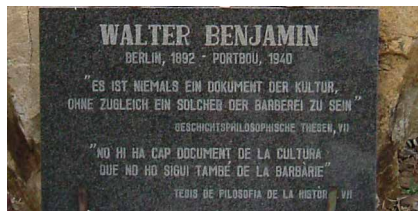
Text i foto > JOAN FERRERÓS

Vida de frontera | Després del que va passar a Polònia i a Espanya (que es passen les lleis i normes europees per l'arc de les respectives constitucions), això que les fronteres han desaparegut ja no s'ho deu creure ningú. A la població fronterera més notable que tenim a la província de Girona, els francesos, posem, travessen la ratlla que diuen que no hi és per comprar-hi tabac, sexe, licors...; els camioners s'hi aturen expressament; aquell altre hi arbora *outlets* oceànics, etc. I per això la vila de la Jonquera és protagonista sovint d'esdeveniments que els diaris i les teles solen il·lustrar amb la foto del també oceànic prostíbul més gran d'Europa (publicitat gratuïta que en fan els mitjans). En parlem perquè un dels darrers episodis dona per a una pel·lícula d'assassinats de Carles Porta. Un camioner perd l'orems per una camionera; ella el carabasseja fins i tot al Facebook. En l'habitual parada en un restaurant de la «nostra» no-frontera, ella sopa amb altres camioners. El conductor refusat arriba, els veu i s'hi acosta; la pretén malgrat tot, torna a ser repudiat i llavors li etziba: «Se't pixerà a sobre, ets un drap». Els col·legues de la dona s'enfronten a crits amb el descarat i ell els enregistra mentre els amenaça de mort. Llavors fuig, però torna, hi ha una batussa, clava un ganivet al cor d'un dels xofers, que es mor, en fereix un altre, fuig amb el seu vehicle, i un tercer que no ha rebut l'encalça i finalment la policia el deté. Tots són romanesos i es veu que, allà, dir *drap* a una dona és tant com dir-li *puta*. Alcoholèmia, atestats, declaracions, jutges...

Una casa per a Walter Benjamin

Les poques i desgraciades hores que el filòsof alemany va passar a Portbou (on es va suïcidar, impotent), han fruitat —que diria el cursi durant la restauració borbònica de 1975— en iniciatives que honoren la memòria del fugitiu del nazisme que no va trobar ajut, ans al contrari, a l'Espanya d'acabada la guerra. Al cementiri dignificat hi ha una placa que recorda Benjamin, i s'hi va

posar el memorial *Passatges* de Dani Karavan, que també era jueu, que en reivindica la figura i el llegat. A més, s'hi fa l'Escola d'Estiu Walter Benjamin, que l'any passat va arribar a la sisena edició, i ara els arquitectes Jordi Pigem i Joan Falgueras han projectat la futura reforma de l'edifici que havia acollit l'escola i l'antic ajuntament de Portbou, que, patrocinat per Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, esdevindrà la Casa Walter Benjamin. Serà el centre d'estudis i recerca per a la difusió, la promoció i la comprensió d'aquesta figura universal, a més d'un nucli promotor i defensor dels valors ètics i de la modernitat, de la identitat europea i de la cultura de la pau en la societat actual. Memòria de la frontera i l'exili, contindrà el fons bibliogràfic de Walter Benjamin, ara propietat de la Fundació Angelus Novus, que porta el nom del quadre de Paul Klee que fascinava el malaurat filòsof.

>> Placa que recorda Walter Benjamin a Portbou.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

L'espai fantasmagòric de Ràdio Liberty

El 22 de març de 2006 es van fer caure, mitjançant explosions controlades, les antenes de Ràdio Liberty, l'emissora que el govern dels Estats Units va ordenar construir a la platja de Pals amb la missió d'emetre propaganda nord-americana als països comunistes. I això va fer des del 23 de març de 1959 fins al 25 de març de 2001. L'emissora va ser plenament activa durant la Guerra Freda, però a la dècada dels noranta del segle xx, un cop caigut el teló d'acer, va deixar de tenir sentit i, a poc a poc, va quedar en desús. Les antenes ja no hi són, però hi romanen, degradades i abandonades, algunes estructures i edificacions que havien servit per dur a terme les emissions. I

estan en un espai amb un alt valor natural i paisatgístic. Malgrat que el Ministeri per a la Transició Ecològica (els terrenys són de titularitat estatal) planeja encarregar un projecte tècnic per tirar a terra les edificacions i tornar a naturalitzar l'espai, a hores d'ara no hi ha cap notícia sobre les dates concretes. Les trenta-tres hectàrees que ocupa aquest recinte fantasmagòric són a primera línia de mar, dins dels límits del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. No seria hora de fer el pas definitiu per protegir el terreny de possibles especulacions urbanístiques i adequar-lo per ser visitat? S'hi podrien marcar itineraris de natura i punts d'informació sobre la història i l'evolució del lloc al llarg dels segles, i també sobre l'episodi de la presència nord-americana al litoral gironí i la Guerra Freda, per què no?

>> Estat actual de les antigues instal·lacions de Ràdio Liberty. (Foto: SALVEM RÀDIO LIBERTY)

Amics estrangers del territori

Amics Internacionals de la Costa Brava és una nova entitat que ha sorgit de l'associació SOS Costa Brava, amb l'objectiu d'implicar els estrangers que viuen a la zona del litoral gironí en les accions destinades a preservar-ne els espais naturals. L'associació defineix la nova entitat, que ja té una cinquantena de membres (europeus, nord-americans i sud-americans), com una agrupació de gent que estima el territori on viu, independentment dels seus orígens. La idea és que aquest col·lectiu creixi cada vegada més i que es converteixi en una unitat plenament activa dins l'organigrama de SOS Costa Brava. La iniciativa pot donar encara més projecció internacional a l'associació, que va néixer l'estiu del 2018 com a federació d'entitats de defensa del territori i de lluita contra la invasió urbanística a la Costa Brava. I és una gran notícia, que tot això avanci. Però, a la vegada, és trist que, a aquestes altures del segle XXI, encara hagin de néixer associacions que s'encarreguin de defensar els es-

país i els hàbitats naturals, com si no hi hagués prou antecedents per forçar un canvi de polítiques en matèria de medi ambient. Trist i, malauradament, molt real. Atesa la situació, doncs, l'existència d'aquests col·lectius continua sent més que necessària, i això ho reconeix una part important de la societat, una part que s'implica en les campanyes endegades per preservar el territori o que hi dona suport moral.

LA CERDANYA

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Era núm. 4 | La tardor passada es va publicar el quart volum de la revista cerdana de recerca *Era*, en què es recullen els estudis científics presentats durant les IV Jornades d'Estudis Comarcals de Cerdanya. Aquest cop, la publicació ha estat més necessària que mai, ja que les jornades no es van celebrar a causa de la crisi sanitària. Des del Grup de Recerca de Cerdanya, l'organitzador de l'acte, es va proposar una alternativa en format telemàtic al seu canal de Youtube, en el qual es podien visualitzar set de les vint-i-quatre comunicacions programades. El balanç que se'n pot fer és que seguim preferint el format presencial, ja que de les set comunicacions penjades a la xarxa, només un parell han passat del centenar de visualitzacions.

El volum número 4 d'*Era* serà recordat com el de les jornades que no van ser, però això no li treu cap mèrit, sinó que confirma que la recerca a Cerdanya continua ben viva, perquè el nombre d'intervencions es manté i la publicació segueix fregant les tres-centes pàgines. Esperem que les V Jornades d'Estudis Comarcals de Cerdanya del 2022 siguin les del retorn a la normalitat.

Fira de Puigcerdà | L'any 2021 va fer 751 anys que se celebra la Fira de Puigcerdà. Queden poques efemèrides d'aquestes característiques i és un goig que es mantingui. Al llarg dels anys, la fira ha experimentat alts i baixos i canvis de tota mena, però segueix essent l'esdeveniment de tardor de referència a la comarca. És inevitable reprendre el llibre que Sebastià Bosom va publicar l'any 1988, *Fires de Puigcerdà 1182-1988*, en què es recorda que l'infant

Jaume de Mallorca va atorgar el privilegi de celebrar una fira per Tots Sants l'any 1270. Des de l'inici, la fira estava pensada per donar sortida als productes de Cerdanya i facilitar el contacte comercial amb altres contrades.

El 2021, la fira va tenir lloc el primer cap de setmana de novembre, i s'hi va mantenir la venda de bestiar. Nombreosos ramaders, sobretot del País Valencià, hi compren cavalls de tir i de cria. A més, el 2021 també es va celebrar la quarantena edició del Concurs de Cavalls.

Després d'un any sense fires arreu a causa de la pandèmia, la demanda ha augmentat i els ramaders cerdans preveuen molt bones vendes per al 2022.

>> Un moment del quarantè Concurs de Cavalls durant la Fira de Puigcerdà.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

La gran feina del voluntariat | Sant Aniol d'Aguja és un paratge magnífic al qual només es pot arribar a peu; per tant, qualsevol intervenció que es vulgui fer als edificis de l'església i l'antiga rectoria presenta molts problemes de transport de material. La solució de llogar un helicòpter representa una despesa copiosa i no assumible pels pocs recursos de què es disposa. Els Amics de Sant Aniol han adoptat una forma enginyosa que es basa en la col·laboració del voluntariat, gràcies al qual s'han fet i es fan moltes accions al país. Així, doncs, s'hi han pujat més de dues-centes tones de material a peu, i han continuat les obres de rehabilitació de l'antiga casa rectoral, a la qual es vol tornar l'ús de refugi de muntanya per a excursionistes que havia tingut a mitjan segle passat. Hi ha pujat taulons, bastides, eines. Es va posar el material a l'inici del camí per tal que els visitants amb esperit col·laborador hi portessin totxanes,

teules, sorra o grava en petites bosses d'un pes aproximat a cinc quilos, i un nombre considerable d'excursionistes s'han afegit a la iniciativa amb aquesta tasca altruista i anònima, i de la qual és just deixar constància d'agraïment.

Un projecte per als joves que queden fora del sistema educatiu

| Es vol donar una resposta formativa als joves que queden fora del sistema educatiu reglat i que sovint tenen moltes dificultats per accedir al mercat laboral. La Fundació La Fageda, juntament amb el Consorci d'Acció Social de la Garrotxa, ja va posar en marxa un projecte l'any 2012 adreçat a joves majors d'edat que estan en situació de risc. En programes posteriors van seguir la mateixa estructura de formació durant el matí, feina a la tarda i compartir espais amb els treballadors i tècnics de La Fageda, i així va néixer el projecte de l'Escola de Noves Oportunitats NOIMA (que en grec vol dir 'sentir'). Per poder-la posar en marxa, l'Ajuntament d'Olot els va fer cessió de l'antic convent de la Divina Providència, on oferiran itineraris formatius perquè aquests joves puguin tornar al sistema educatiu o bé es puguin inserir laboralment. La intenció és que alguns dels serveis funcionin ja durant el curs 2022-2023.

S'ha celebrat la desena edició de Lluèrnia

| Les propostes que es van fer en la darrera edició de Lluèrnia es van oferir durant tres caps de setmana per tal de no repetir les aglomeracions d'edicions anteriors, i les instal·lacions es van repartir per diversos punts de la ciutat, amb una major concentració entorn del riu Fluvià, des del parc de Pedra Tosca fins al barri de Sant Miquel.

Es va mantenir l'essència característica del festival del foc i de la llum, amb instal·lacions d'arquitectes, dissenyadors d'il·luminació, escenògrafs, interioristes, artistes visuals i videocreadors, a més d'alumnes de diversos nivells.

>> L'hort de la llum, instal·lació creada per Antoni Arola a la pista d'atletisme en l'última edició de Lluèrnia. (Foto: QUIM ROCA)